

Правила користування міським пасажирським автомобільним та електричним транспортом у м. Одесі

1. Загальні положення.

1.1. Правила користування міським пасажирським автомобільним та електричним транспортом у м. Одесі (далі – Правила) розроблені відповідно до законів України «Про міський електричний транспорт», «Про автомобільний транспорт», «Про місцеве самоврядування в Україні», Правил надання населенню послуг з перевезень міським електротранспортом, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 23 грудня 2004 року № 1735, Правил надання послуг пасажирського автомобільного транспорту, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 18 лютого 1997 року № 176.

1.2. Ці Правила визначають порядок проїзду, провезення багажу та оплати транспортних послуг у міському пасажирському автомобільному та електричному транспорті, що здійснює перевезення пасажирів регулярними маршрутами загального користування на території міста Одеси, права та обов'язки перевізників, водіїв, контролерів, кондукторів, пасажирів, взаємовідносини перевізників і пасажирів під час надання транспортних послуг у міському пасажирському транспорті, а також встановлюють види, форми носіїв, порядок обігу та використання проїзних документів.

1.3. Перевезення пасажирів міським пасажирським транспортом загального користування здійснюється відповідно до законів України «Про міський електричний транспорт», «Про автомобільний транспорт», цих Правил та інших нормативно-правових актів, що регулюють правові відносини в цій сфері.

1.4. Терміни, які використовуються в цих Правилах, мають такі значення:

багаж - вантаж, розміри якого не перевищують 100 x 50 x 30 сантиметрів, вагою від 10 до 40 кілограмів, а також довгомірні предмети довжиною до 180 сантиметрів та діаметром до 30 сантиметрів, які перевозяться пасажиром;

валідатор – електронний або електронно-механічний пристрій, призначений для реєстрації та перевірки проїзних документів;

валідація – процес реєстрації або перевірки проїзних документів, призначений для обліку та оперативного контролю за правомірністю проїзду пасажира у громадському транспорті;

кондуктор - уповноважена перевізником особа, яка здійснює реалізацію проїзних документів у салоні транспортного засобу та контроль за дотриманням пасажирами цих Правил;

контролер – уповноважена перевізником особа, яка здійснює контроль за оплатою проїзду пасажира і перевезення багажу, а також притягнення до відповідальності за безквитковий проїзд або провезення неоплаченого багажу;

мобільний термінал – переносний мобільний валідатор, який використовується контролером, кондуктором або водієм під час перевірки оплати проїзду;

пасажир - особа, якій надається послуга з перевезення транспортним засобом та яка не бере участь у керуванні ним;

перевізники - юридичні особи та фізичні особи-підприємці, які надають послуги з перевезення пасажирів на міських маршрутах загального користування на підставі договорів, укладених з організатором перевезень;

проїздний документ – документ на паперовому або електронному носії, який надає право проїзду у міському пасажирському автомобільному та електричному транспорті м. Одеси;

рейс - рух транспортного засобу від початкової до кінцевої зупинки маршруту;

ручна поклажа – вантаж, розміри якого не перевищують 60*40*20 см, вагою до 10 кг включно; а також довгомірні предмети довжиною до 150 сантиметрів та діаметром до 10 сантиметрів.

система автоматичного визначення місцезнаходження транспортного засобу – обладнання та спеціалізоване програмне забезпечення, яке забезпечує контроль руху громадського транспорту з використанням системи глобального позиціонування, диспетчеризацію транспорту на маршрутах загального користування та управління рухом громадського транспорту;

транспортний засіб (транспорт) – автобус, трамвай, тролейбус, електробус, тощо, які знаходяться в експлуатації у перевізника та використовуються ним для здійснення перевезень пасажирів на міських маршрутах загального користування;

Інші терміни вживаються у значенні, наведеному в законах України «Про міський електричний транспорт» та «Про автомобільний транспорт».

1.5. Ці Правила є обов'язковими для виконання перевізниками, їх працівниками та пасажирами.

Витяг з Правил у частині прав та обов'язків пасажирів, водіїв, контролерів і кондукторів повинен бути розміщений у салоні транспортного засобу.

1.6. У разі запровадження на території м. Одеси автоматизованої системи обліку оплати проїзду в міському пасажирському транспорті загального користування, ці Правила підлягають перегляду з урахуванням її особливостей.

2. Види та форми носіїв проїзних документів, порядок їх обігу.

2.1. Для проїзду у міському пасажирському транспорті застосовуються проїзні документи у вигляді квитків та електронних квитків.

Квитки та електронні квитки можуть бути разового або тривалого користування в залежності від затверджених тарифів.

2.2. Тарифи на перевезення пасажирів у міському пасажирському транспорті встановлюються відповідно до вимог чинного законодавства.

1.3. Проїзні документи використовуються із застосуванням таких форм носіїв:

1) квитки – із застосуванням паперових носіїв разового або тривалого використання;

2) електронні квитки – із застосуванням спеціального застосунку, встановленого на мобільному пристрої пасажира (далі – мобільний застосунок), або паперового носія, сформованого за допомогою спеціального обладнання, встановленого у транспортному засобі (термінал тощо).

2.4. Придбання проїзних документів з урахуванням виробничих можливостей перевізників може здійснюватися:

квитків на паперових носіях – через сформовану перевізником мережу збуту, безпосередньо у перевізника, а разових квитків – також у транспортному засобі у водія (виключно під час зупинки), або у кондуктора.

електронних квитків - через спеціальні мобільні застосунки або з використанням платіжних карток через спеціальне обладнання (термінал тощо).

2.5. Реалізація проїзних документів, в тому числі із можливістю використання безготівкової форми оплати, та контроль оплати проїзду забезпечується перевізниками.

2.6. Забезпечення можливості використання пасажирами електронних квитків та безготівкової форми оплати проїзду у міському пасажирському автомобільному транспорті (автобусах) є обов'язковим за умови визначення таких умов в укладених з перевізниками відповідно до вимог чинного законодавства договорах про організацію перевезення пасажирів на відповідних маршрутах.

До виникнення у перевізників, які здійснюють перевезення пасажирів у міському пасажирському автомобільному транспорті, такого обов'язку створення умов для застосування пасажирами електронних квитків та безготівкової форми оплати проїзду в автобусах забезпечується перевізниками за наявністю відповідної можливості.

3. Порядок проїзду та використання проїзних документів в салоні транспортного засобу.

3.1. Перевезення пасажира транспортним засобом на маршрути загального користування здійснюється на підставі публічного договору, який укладається між перевізником та пасажиром. Цей договір вважається укладеним з моменту оплати проїзду пасажиром та діє до завершення поїздки в даному транспортному засобі протягом одного рейсу.

3.2. Право проїзду у громадському транспорті м. Одеси надає відповідним чином зареєстрований у транспортному засобі чи пред'явлений електронний квиток, квиток або документ, який відповідно до чинного законодавства визначає право пасажира на пільговий проїзд у громадському транспорті.

3.3. Увійшовши до салону транспортного засобу, пасажир не пізніше наступної зупинки, що слідує за тією, на якій він здійснив посадку, зобов'язаний підтвердити оплату ним проїзду в один із таких способів:

1) придбати за допомогою мобільного застосунку та/або здійснити валідацію електронного квитка разового чи тривалого користування шляхом піднесення мобільного пристрою до табло валідатора, на якому відображується інформація про підтвердження його реєстрації;

2) пред'явити за вимогою квиток тривалого користування на паперовому носії;

3) придбати у салоні транспорту разовий квиток на паперовому носії;

4) придбати електронний квиток із застосуванням встановленого у салоні транспорту обладнання (термінал тощо) або в інший доступний у цьому транспортному засобі спосіб, що передбачає безготівкову оплату проїзного документа, та за вимогою пред'явити такий електронний квиток, в тому числі завчасно придбаний у такий спосіб електронний квиток тривалого користування;

5) пред'явити оригінал документа, який відповідно до чинного законодавства визначає право пасажира на пільговий проїзд у громадському транспорті.

3.4. Вчинення визначених у пункті 3.3. цих Правил дій надає право разового проїзду одного пасажира, перевезення ним дитини віком до 7 років без надання окремого місця, ручної поклажі (не більше двох одиниць) та/або однієї одиниці багажу в межах одного рейсу незалежно від відстані та кількості зупинок.

У разі використання пасажиром проїзного документа за тарифним планом, який надає право проїзду протягом певного терміну із можливістю здійснення проїзду протягом такого терміну пересадок, право проїзду одного пасажира з перевезенням ним дитини віком до 7 років без надання окремого місця, ручної поклажі (не більше двох одиниць) та/або одного місця багажу зберігається за ним протягом терміну дії відповідного проїзного документа.

3.5. У разі відмови в реєстрації електронного квитка, про що повідомляється на інтерактивному табло валідатора (закінчення терміну дії, використання підробленого носія документа тощо), поїздка вважається неоплаченою. У такому випадку пасажир зобов'язаний придбати у салоні транспортного засобу разовий квиток на паперовому носії, здійснити реєстрацію іншого електронного квитка або відразу вийти на найближчій зупинці з транспортного засобу.

У разі відсутності у транспортному засобі валідатора чи його несправності, пасажир має право використовувати придбаний ним електронний квиток разового або тривалого користування із застосуванням мобільного застосунку без валідації, пред'явивши його для візуального огляду під час контролю оплати проїзду.

У разі виходу рухомого складу з ладу під час роботи на маршруті (лінії) пасажири, що оплатили вартість транспортної послуги, при пересадці на іншу одиницю рухомого складу (відповідного маршруту та перевізника) повторно вартість проїзду не сплачують.

3.6. Перелік категорій осіб, які мають право на пільговий проїзд, встановлюється чинним законодавством України та може доповнюватись рішеннями Виконавчого комітету Одеської міської ради.

3.7. Вихід пасажира з транспортного засобу з причин, не пов'язаних із неможливістю подальшого руху цього транспортного засобу, або наданням можливості іншим пасажирам увійти чи вийти з транспортного засобу, посвідчує факт завершення пасажиром проїзду. У такому випадку пасажир не має права вимагати продовження проїзду у транспортному засобі без додаткового підтвердження свого права на проїзд, вчиненого в один із способів, визначених у пункті 3.3. цих Правил.

3.8. У разі втрати проїзних документів їх вартість пасажиру не повертається, а проїзд у відповідному транспорті вважається неоплаченим.

3.9. Посадка та висадка пасажирів здійснюється виключно на зупинках громадського транспорту, визначених паспортом маршруту, крім автобусів, які працюють в режимі маршрутного таксі, у яких посадка та висадка пасажирів здійснюється за вимогою пасажирів з дотриманням Правил дорожнього руху.

3.10. Пасажир, який порушує вимоги цих Правил, повинен покинути транспортний засіб на найближчій зупинці.

За пошкодження внутрішнього обладнання салонів автобусів, тролейбусів або трамваїв пасажири несуть відповідальність згідно з законодавством України.

4. Порядок перевезення ручної поклажі та багажу.

4.1. За перевезення у салоні транспортного засобу ручної поклажі у кількості не більше двох одиниць та/або однієї одиниці багажу окремо плати не справляється.

4.2. Особи з інвалідністю та інші маломобільні групи населення мають право на безоплатне перевезення технічних та інших засобів реабілітації, призначених для особистого пересування (крісла колісні, палиці, милиці, ходунки тощо), собак-поводирів, що супроводжують осіб з порушеннями зору, дитячих візків або інших засобів, що використовуються для пересування дітей, тощо.

Також у салоні транспортного засобу дозволяється перевозити одну пару лиж, санки, велосипед, що складається, дитячий самокат, дрібний садовий інвентар в упаковці.

4.3. У разі перевезення ручної поклажі та/або багажу у кількості одиниць, що перевищує визначену у п. 4.1. цих Правил норму, пасажир має придбати та/або зареєструвати у салоні транспортного засобу разовий квиток чи електронний квиток за кожне додаткове місце такої поклажі чи багажу.

4.4. Перевезення у міському пасажирському транспорті загального користування багажу, який перевищує визначені у цих Правилах габарити, забороняється за виключенням визначених у абз. 1 пункту 4.2. цих Правил випадків.

4.5. Пільговий проїзд у міському громадському транспорті не надає права на безоплатне перевезення ручної поклажі чи багажу понад встановлену норму.

4.6. Незалежно від габаритів у міському пасажирському транспорті забороняється перевозити небезпечні вантажі (зокрема легкозаймисті, вибухонебезпечні, отруйні, наркотичні речовини, їдкі речовини з різким запахом), речовини та речі, що можуть забруднити транспортний засіб чи одяг пасажирів, колючі, ріжучі предмети без належної упаковки, зброю, крім випадків, передбачених законодавством, харчові продукти в незапакованому вигляді, велосипеди (окрім дитячих або складних), садовий інвентар без належного (безпечного) пакування.

4.7. У салоні транспортного засобу допускається перевезення дрібних тварин у кошиках, сумках із суцільним дном, птахів у клітках, собак у намордниках за наявності повідка, за умови, що тварини не забруднюють салон та речі пасажирів і розташовуються на підлозі.

Перевезення у міському пасажирському транспорті диких та сільськогосподарських тварин і птахів (за виключенням молодняка сільськогосподарської птиці, що перевозиться з урахуванням визначених у цих Правилах умов) забороняється.

Під час транспортування тварини особа, яка її супроводжує, несе відповідальність за її життя і здоров'я і зобов'язана слідкувати за додержанням належних санітарно-гігієнічних умов.

У разі агресивної поведінки тварин, що перевозяться у салоні транспортного засобу, пасажир разом із твариною зобов'язаний залишити салон транспортного засобу на найближчій зупинці без повернення вартості проїзду.

5. Порядок контролю оплати проїзду, відповіальність за безквитковий проїзд та неоплачене перевезення багажу.

5.1. Контроль оплати проїзду здійснюється кондуктором чи контролером, які повинні мати при собі посвідчення та нагрудний знак встановленого зразку, чи водієм під час зупинки.

5.2. Перед початком здійснення контролю оплати проїзду контролером водій сповіщає про це пасажирів.

На вимогу пасажира контролер зобов'язаний пред'явити своє службове посвідчення, повідомити про місце роботи та місцезнаходження підприємства.

5.3. Контроль оплати проїзду, вчиненої за допомогою мобільного застосунку, здійснюється шляхом піднесення носія проїзного документа до мобільного терміналу кондуктора, контролера чи водія, до встановленого в транспортному засобі стаціонарного пристрою або шляхом візуального контролю.

Контроль оплати проїзду, вчиненої шляхом придбання інших видів проїзних документів, а також контроль наявності у пасажира права на пільговий проїзд здійснюється шляхом візуального огляду відповідних проїзних документів, пред'явлених пасажирами для контролю у доступному для огляду вигляді.

5.4. Безквитковий проїзд, в тому числі проїзд без реєстрації проїзного документа, а так само провезення без квитка дитини віком від семи до шістнадцяти років, неоплачене провезення багажу чи ручної поклажі більше двох одиниць тягне за собою відповіальність, передбачену Кодексом України про адміністративні правопорушення.

5.5. Адміністративні стягнення за визначені у цьому розділі порушення накладаються керівником перевізника, який в установленому законодавством порядку надає транспортні послуги, його заступниками та контролерами у розмірі, вказаному Кодексом України про адміністративні правопорушення.

За рішенням перевізника посади кондукторів та контролерів можуть поєднуватися. У такому разі адміністративні стягнення також можуть накладатися контролерами, які за своєю посадою одночасно виконують функції кондукторів (контролер-кондуктор). Враховуючи, що кондуктор постійно перебуває у транспортному засобі, про початок здійснення контролером-кондуктором контролю оплати проїзду у транспортному засобі окремо не сповіщується.

Перевізник затверджує порядок накладення та стягнення штрафів відповідно до цих Правил.

5.6. Адміністративне стягнення у вигляді штрафу за безквитковий проїзд чи неоплачене провезення багажу стягується на місці вчинення правопорушення, за результатом чого порушникам вдається квитанція встановленого перевізником зразка.

У разі несплати штрафу на місці вчинення адміністративного правопорушення провадження в справі, а потім виконання постанови здійснюється в порядку, передбаченому Кодексом України про адміністративні

правопорушення.

5.7. Незалежно від притягнення до відповідальності за безквитковий проїзд чи неоплачене провезення багажу чи ручної поклажі більше двох одиниць та наміру пасажира продовжувати проїзд на поточному рейсі, пасажир зобов'язаний сплатити вартість транспортних послуг, якими він скористався.

6. Права та обов'язки перевізника.

6.1. Перевізник зобов'язаний:

- забезпечувати належний рівень транспортного обслуговування пасажирів та їх безпеки, якість надання транспортних послуг;
- утримувати транспортні засоби в належному технічному та санітарному стані, забезпечувати їх своєчасну подачу для посадки пасажирів і відправлення, створювати умови для проведення їх державного технічного огляду;
- здійснювати перевезення пасажирів з використанням сертифікованих транспортних засобів відповідного типу, на які оформлені документи згідно із законодавством;
- виконувати умови договору про організацію надання транспортних послуг, інші вимоги, встановлені законодавством;
- інформувати пасажирів про організацію транспортного обслуговування та правила користування міським пасажирським транспортом;
- забезпечувати попередній та поточний продаж квитків у відповідності до цих Правил з урахуванням відповідної виробничої можливості перевізника;
- здійснювати перевезення пасажирів з квитками чи електронними квитками і пасажирів, яким згідно із законодавством надано пільги щодо плати за проїзд, забезпечувати спрощення плати за проїзд;
- забезпечувати зручне для пасажирів розміщення у транспортних засобах елементів системи оплати проїзду, їх справність;
- забезпечувати необхідний рівень професійної кваліфікації працівників та додержання ними вимог законодавства;
- створювати належні умови праці та відпочинку персоналу, забезпечувати контроль за роботою і станом здоров'я водіїв;
- забезпечувати водіїв та інших працівників підприємства документами, передбаченими діючим Законодавством;
- надавати пасажирам достовірну і своєчасну інформацію про найменування зупинок, можливі пересадки, розмір плати за проїзд тощо;
- виконувати вимоги цих Правил, Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з перевезення пасажирів автомобільним транспортом, Правил дорожнього руху, правил технічної експлуатації транспортних засобів та інших нормативних документів;
- забезпечити дотримання графіків та розкладів руху транспорту на відповідному маршруті;
- забезпечувати встановлення у кожному транспортному засобі обладнання, необхідного для забезпечення функціонування системи автоматичного визначення місцезнаходження транспорту;
- забезпечувати виконання функцій, необхідних для належного функціонування системи автоматичного визначення місцезнаходження транспортних засобів, в тому числі реєстрацією транспортних засобів з

відповідним бортовим обладнанням, планування використання транспорту на маршрутах, випуск транспорту на маршрути, диспетчеризацію;

- здійснювати пільгові перевезення громадян згідно вимог чинного законодавства України на маршрутах загального користування;

- розглядати можливість безкоштовних благодійних перевезень відповідно до заявок організатора перевезень.

6.2. Перевізник має право:

- отримувати у встановленому порядку плату за надані послуги з перевезень пасажирів на міських маршрутах загального користування;

- проводити контроль за додержанням пасажирами цих Правил, у тому числі щодо оплати проїзду та наявності документів, які дають право на пільговий проїзд;

- надавати пасажирам пільги щодо оплати послуг з перевезення;

- пропонувати пасажирам додаткові послуги;

- обмежувати або припиняти перевезення в разі стихійного лиха, епідемії, епізоотії або іншої надзвичайної ситуації;

- зупиняти пасажирські перевезення на маршрутах (лініях) або тимчасово змінювати розклад руху у разі виникнення загрози його безпеці, змін у пасажирських потоках, а також з інших причин, не залежних від перевізника, і негайно інформувати про це організатора перевезень;

- вносити організатору перевезень пропозиції щодо створення нових та внесення змін до існуючих маршрутів (ліній), а також уточнення обсягів транспортної роботи і розкладу руху, підвищення рівня організації обслуговування пасажирів або інших питань функціонування транспортної системи міста;

- проводити контроль за додержанням пасажирами цих Правил, у тому числі щодо оплати проїзду та наявності документів, які дають право на пільговий проїзд.

7. Права та обов'язки водія.

7.1. Водій зобов'язаний:

- мати з собою документи, передбачені законодавством для водія відповідного виду транспортного засобу;

- виконувати вимоги цих Правил, Правил дорожнього руху, правил експлуатації відповідного транспортного засобу;

- дотримуватися визначеного маршруту та розкладу руху транспортного засобу;

- забезпечувати сповіщення пасажирів про назву зупинок, місця пересадок на інші транспортні засоби, вимоги до пасажирів щодо користування транспортними послугами, порядок оплати проїзду, можливі зміни маршруту або неможливість продовження руху транспортного засобу за маршрутом тощо;

- вживати необхідних заходів до забезпечення безпеки пасажирів у разі виникнення перешкод для руху на маршруті (туман, ожеледь тощо), які не дають змоги продовжити поїздку;

- зупинятися на кожній визначеній схемою руху зупинці;

- під час виконання рейсу, в режимі маршрутного таксі, зупиняти автобус для посадки/висадки на вимогу пасажирів в місцях зупинки громадського транспорту, а також в інших місцях, але не ближче ніж за 100 метрів від місця

зупинки громадського транспорту, якщо це не суперечить Правилам дорожнього руху;

- зупиняти автобус для посадки та висадки пасажирів на відстані не більше ніж 0,05-0,1 метра від краю проїзної частини дороги;

- бути охайно одягненим, ввічливо поводитися з пасажирами;

- пройти перед виїздом на маршрут медичний огляд, забезпечити перевірку технічного стану і комплектності транспортного засобу;

- дотримуватися визначеного законодавством режиму праці та відпочинку;

- надавати допомогу пасажирам з числа осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення в розміщенні ручної поклажі, багажу, крісел колісних, палиць, ходунків під час посадки у транспортний засіб та висадки з нього;

- продавати квитки пасажирам до початку руху транспортного засобу у передбачених цими Правилами випадках;

- сприяти контролерам та кондукторам у проведенні контролю оплати проїзду, зупиняти транспортний засіб за сигналом контролера у місцях, дозволених Правилами дорожнього руху.

7.2. Водій має право:

- вимагати від пасажирів виконання їх обов'язків;

- вимагати від пасажирів звільнення салону транспортного засобу у разі порушення ними цих Правил без повернення плати за проїзд;

- здійснювати контроль оплати проїзду пасажирами під час зупинок;

- відмовити у зупинці для посадки та/або висадки пасажирів, якщо це суперечить вимогам Правил дорожнього руху;

- не допускати до поїздки пасажирів, які не мають квитків або не пред'являють посвідчення встановленого зразка, що підтверджує право на пільговий проїзд, перебувають у стані алкогольного чи наркотичного сп'яніння, порушують громадський порядок, мають при собі заборонені до перевезення у міському пасажирському транспорті речі;

- звертатися до працівників Національної поліції у разі порушення пасажирами громадського порядку.

7.3. Водію забороняється:

- починати рух до повного зачинення дверей та відчиняти їх до повної зупинки транспортного засобу;

- змінювати маршрут і графік руху;

- розмовляти з пасажирами, їсти, пити, курити під час руху транспортного засобу;

- розмовляти по телефону, тримаючи його у руці;

- допускати пасажирів до перевезення у кабіні транспортного засобу;

- продавати пасажирам квитки під час руху транспортного засобу;

- відмовляти пасажирам в обслуговуванні, крім випадків передбачених законодавством та цими Правилами;

- порушувати вимоги цих Правил, Правил дорожнього руху та правил технічної експлуатації транспортного засобу.

8. Права та обов'язки пасажирів.

8.1. Пасажир зобов'язаний:

- здійснити оплату за встановленими тарифами та/або підтвердити в один із визначених цими Правилами спосіб своє право на проїзд:

1) придбати за допомогою мобільного застосунку та/або здійснити валідацію електронного квитка разового чи тривалого користування;

2) пред'явити за вимогою квиток тривалого користування на паперовому носії;

3) придбати у салоні транспорту разовий квиток на паперовому носії;

4) придбати електронний квиток із застосуванням встановленого у салоні транспорту обладнання (термінал тощо) або в інший доступний у цьому транспортному засобі спосіб, що передбачає безготівкову оплату проїзного документа, та за вимогою пред'явити такий електронний квиток, в тому числі завчасно придбаний у такий спосіб електронний квиток тривалого користування;

5) пред'явити оригінал документа, який відповідно до чинного законодавства визначає право пасажира на пільговий проїзд у громадському транспорті;

- оплатити перевезення більш як двох одиниць ручної поклажі та/або однієї одиниці багажу, придбавши та/або зареєструвавши у салоні транспортного засобу разовий квиток чи електронний квиток за кожне додаткове місце таких поклажі чи багажу;

- зберігати проїзний документ до завершення поїздки і пред'являти у доступному для огляду вигляді на вимогу осіб, що мають право здійснювати контроль;

- здійснювати посадку (висадку) лише після повної зупинки транспортного засобу;

- завчасно подати сигнал водієві в разі виходу на зупинці «На вимогу»;

- дотримуватися вимог законодавства у сфері автомобільного та електричного транспорту та цих Правил;

- після прибуття на кінцеву зупинку маршруту звільнити салон транспортного засобу;

- бути взаємовічливими, поступатися місцем особам з інвалідністю та іншим маломобільним групам населення;

- під час руху транспортного засобу зберігати особисту безпеку, триматись за поручні, по можливості дбати про безпеку інших пасажирів;

- повідомити водієві про виявлені забуті речі, документи та цінності;

- виконувати правомірні вимоги контролерів, кондукторів, водіїв;

- забезпечити іншим пасажирам вільний доступ до засобів оплати проїзду, які розміщені у салоні транспортного засобу.

8.2. Пасажир має право:

- без додаткової плати провозити у салоні транспортного засобу ручну поклажу у кількості не більше двох одиниць - вантаж, розміри якого не перевищують 60*40*20 см, вагою до 10 кг включно, а також довгомірні предмети довжиною до 150 сантиметрів та діаметром до 10 сантиметрів;

- без додаткової плати провозити у салоні транспортного засобу одну одиницю багажу - вантаж, розміри якого не перевищують 100 x 50 x 30 сантиметрів, вагою від 10 до 40 кілограмів, а також довгомірні предмети довжиною до 180 сантиметрів та діаметром до 30 сантиметрів;

- без додаткової плати провозити у салоні транспортного засобу одну пару лиж, санки, велосипед, що складається, дитячий самокат, дрібний садовий інвентар в упаковці, тварин у встановленому законодавством порядку, а особи з інвалідністю та інші маломобільні групи населення - технічні та інші засоби реабілітації, призначені для особистого пересування (крісла колісні, палиці, милиці, ходунки тощо), собак-поводирів, що супроводжують осіб з порушеннями зору, дитячі візки або інші засоби, що використовуються для пересування дітей;

- без додаткової плати перевозити з собою дитину віком до семи років без права зайняття нею окремого місця;

- на одержання якісних і безпечних транспортних послуг відповідно до вимог законодавства;

- отримувати своєчасну та достовірну інформацію стосовно транспортних послуг;

- отримувати компенсацію шкоди, заподіяної під час користування міським транспортом, згідно із законодавством.

8.3. Пасажирам забороняється:

- здійснювати проїзд без підтвердження у встановлений спосіб оплати його вартості або без пред'явлення документа, який відповідно до вимог чинного законодавства визначає право пасажира на пільговий проїзд у громадському транспорті;

- перевозити багаж, що перевищує визначені цими Правилами габарити, крім зазначених у цих Правилах випадків;

- перевозити небезпечні вантажі (зокрема легкозаймисті, вибухонебезпечні, отруйні, наркотичні речовини, їдкі речовини з різким запахом), речовини та речі, що можуть забруднити транспортний засіб чи одяг пасажирів, колючі, ріжучі предмети без належної упаковки, зброю, крім випадків, передбачених законодавством, харчові продукти в незапакованому вигляді, велосипеди (окрім дитячих або складних), садовий інвентар без належного (безпечного) пакування, диких та сільськогосподарських тварин і птахів (за виключенням молодняка сільськогосподарської птиці, що перевозиться з урахуванням визначених у цих Правилах умов);

- відволікати увагу водія під час руху;

- відчиняти двері транспортного засобу до повної його зупинки, перешкоджати їх зачиненню чи відчиненню, крім потреби запобігання нещасному випадку, заважати входу та виходу пасажирів з салону;

- розміщувати багаж на сидіннях та у місцях, розміщення багажу у яких перешкоджає вільному пересуванню пасажирів уздовж салону;

- порушувати громадський порядок;

- користуватись аварійним обладнанням без потреби;

- перешкоджати законним діям контролерів, кондукторів, водіїв під час здійснення ними перевезення та контролю оплати проїзду;

- перешкоджати іншим пасажирам у вільному доступі до засобів оплати проїзду, які розміщені у салоні транспортного засобу;

- перебувати у кабіні водія;

- перебувати у салоні транспортного засобу в брудному одязі, у нетверезому стані, курити, вмикати голосно музику, висуватися з вікон, та використовувати нецензурну лексику;

- смітити у салоні, псувати салон та його обладнання, викидати з транспортного засобу сміття чи інші предмети;
- вживати їжу, напої під час проїзду.

9. Права та обов'язки контролера.

9.1. Контролер зобов'язаний:

- мати службове посвідчення та нагрудний знак з особистим номером контролера, квитанції встановленого зразка, а також засоби, необхідні для перевірки електронних квитків, вимірювання ваги та лінійних розмірів багажу;
- попередньо повідомити водія про початок проведення контролю, пред'явивши своє службове посвідчення (крім випадків здійснення контролю контролером-кондуктором);
- на вимогу пасажира пред'явити своє службове посвідчення, повідомити про місце роботи та місцезнаходження підприємства;
- починати здійснення контролю після повідомлення про це пасажирів водієм транспортного засобу (крім випадків здійснення контролю контролером-кондуктором);
- перевіряти додержання вимог цих Правил пасажирами;
- бути ввічливим і коректним;
- у разі виявлення обставин безквиткового проїзду, в тому числі проїзду без реєстрації проїзного документа, а так само провезення без квитка дитини віком від семи до шістнадцяти років, неоплаченого провезення багажу, забезпечити у встановленому порядку стягнення штрафу та оплату таким пасажиром проїзду чи провезення багажу на поточному рейсі, а також видачу пасажирові відповідної квитанції встановленого зразка;
- зробити відмітку про проведений контроль у відповідній дорожній документації.

9.2. Контролер має право:

- вимагати від пасажирів пред'явлення для контролю проїзного документа;
- вилучати в пасажирів недійсні або підроблені проїзні документи;
- приймати оплату штрафу за безквитковий проїзд та неоплачене провезення багажу, а також реалізовувати таким пасажирам проїзні документи з метою забезпечення ними оплати проїзду або перевезення багажу;
- вимагати від пасажирів під час здійснення перевірки бути ввічливими та не перешкоджати законним діям контролерів;
- використовувати засоби відеофіксації під час проведення контролю.

10. Права та обов'язки кондуктора.

10.1. Кондуктор зобов'язаний:

- мати при собі службове посвідчення;
- дотримуватись робочої інструкції при виконанні роботи;
- надавати пасажирам інформацію з питань оплати проїзду, перевезення багажу і ручної поклажі;
- реалізовувати пасажирам разові квитки на паперових носіях;
- перевіряти наявність у пасажирів проїзних документів, у тому числі валідацію електронних квитків із застосуванням мобільних застосунків, а також наявність документів, що відповідно до чинного законодавства визначають

право пасажира на пільговий проїзд у громадському транспорті;

- видавати решту пасажирам за умови готівкової оплати вартості проїзду;
- здійснювати контроль за дотриманням пасажирами вимог цих Правил.

10.2. Кондуктор має право:

- вимагати від пасажира пред'явлення документа, який підтверджує право на проїзд, та, за його відсутності, запропонувати придбання проїзного документа в один із доступних у транспортному засобі спосіб, а у разі пред'явлення незареєстрованого електронного квитка, який підлягає валідації у транспортному засобі, вимагати від пасажира здійснити таку валідацію;
- вимагати від пасажира припинення порушень вимог цих Правил;
- висадити пасажира з транспортного засобу на найближчій зупинці, у разі відмови пред'явити чи придбати проїзний документ або у разі порушення ним цих Правил, що не були усунуті після відповідних вимог кондуктора;
- звертатися до посадових осіб підприємства, працівників органів внутрішніх справ або інших компетентних осіб у разі порушення пасажирами цих Правил.